

22 november 2023

Stichting Pensioenfonds Brocacef
T.a.v. de heer A. Zwijgers
Straatweg 2
3604 BB MAARSEN

Ref.: EKU/R230578/655616

Betreft: Flexibiliseringsfactoren per 1 januari 2024

Geachte heer Zwijgers,

De deelnemers van Stichting Brocacef Pensioenfonds hebben binnen het pensioenreglement verschillende mogelijkheden van flexibilisering. In uw beleid heeft u vastgelegd dat u uw flexibiliseringsfactoren in ieder geval worden herijkt indien de rekenrente per 30 september meer dan 0,5% in absolute zin afwijkt van de rekenrente waar de huidige factoren op zijn gebaseerd. Op basis hiervan dienen de flexibiliseringsfactoren herijkt te worden. In deze brief hebben wij de nieuwe factoren opgenomen.

Deze brief is voor u geschreven om te gebruiken in de context van de flexibiliseringsfactoren onder de voorwaarden van onze overeenkomst met u. Het is mogelijk niet geschikt voor gebruik in een andere context of voor andere doeleinden en wij aanvaarden dan ook geen aansprakelijkheid voor dergelijk gebruik.

Actuariële grondslagen

De in de bijlage opgenomen factoren zijn berekend op basis van de actuariële grondslagen van Stichting Pensioenfonds Brocacef. Ten opzichte van de huidige factoren is hierbij de rekenrente aangepast naar de rentetermijnstructuur per 30 september 2023. Vergeleken met de rentetermijnstructuur van 30 september 2022 stijgt de vaste rekenrente – die overeenkomt met de betreffende rentetermijnstructuur – van 2,5% naar 3,1%.

ir. drs. M.W.L. Bos

Newday Offices
Roggestraat 111
7311 CC Apeldoorn
The Netherlands

T +31 88 543 3000
D +31 (0)88 543 3535

E maarten.bos@wtwco.com
W wtwco.com

De flexibiliserings- en afkoopfactoren dienen sekseneutraal te worden vastgesteld. Dientengevolge wordt voor de flexibiliseringsfactoren uitgegaan van een sekseneutrale factor, waarbij de verhouding man (67,4%) en vrouw (32,6%) volgt uit een gewogen gemiddelde van de voorziening gebaseerd op het deelnemersbestand ultimo 2022.

Voor de volledigheid merken wij bij de flexibiliseringsfactoren nog het volgende op:

- de factoren voor 2024 dienen formeel bij bestuursbesluit te worden vastgesteld. Nadat deze zijn vastgesteld, zullen ze worden opgenomen in het pensioenreglement van het fonds;
- de afkooptarieven zijn netto vastgesteld. Voor de afkoop van kleine pensioenen wordt bijvoorbeeld geen excasso-opslag meegegeven aan de deelnemers;
- de afkooptarieven voor 'Bedrag ineens' zijn gebaseerd op de dezelfde verhouding man en vrouw als de reguliere afkoopfactoren. Daarmee zijn de afkoopfactoren zoals opgenomen in de bijlage voor beide doeleinden te gebruiken¹;
- de factoren in de bijlage gaan reeds uit van ingang op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de deelnemer de aangegeven leeftijd bereikt. Het is derhalve niet nodig om hier nog een correctie voor toe te passen.

Conclusie

Wij adviseren het bestuur van het fonds de flexibiliserings- en afkoopfactoren vast te stellen conform de tabel in bijlage 1 bij deze brief en het separaat verstrekte Excel-bestand.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan vernemen wij deze graag.

Met vriendelijke groet,
Towers Watson Netherlands B.V.

drs. J.L.A. Schilder AAG

Bijlagen:

- 1 Flexibiliserings- en afkoopfactoren
- 2 Actuariële grondslagen

---

¹ Zoals al alom werd aangenomen, is nu ook formeel bevestigd dat invoering van het bedrag ineens per 1 juli 2024 (wederom) onhaalbaar is gebleken. Invoering is nu uitgesteld tot 'niet eerder dan 1 januari 2025', en ook daarbij wordt een slag om de arm gehouden.

Bijlage 1: Flexibiliserings- en afkoopfactoren

Vervroeging van pensioen					
Ingangleeftijd (1e van de maand volgend op)		Tarief levenslang ouderdomspensioen 68 jaar	Ingangleeftijd (1e van de maand volgend op)		Tarief levenslang ouderdomspensioen 68 jaar
Jaar	Maanden		Jaar	Maanden	
61		0,6399	64		0,7884
61	1	0,6428	64	7	0,7925
61	2	0,6458	64	8	0,7968
61	3	0,6488	64	9	0,8011
61	4	0,6519	64	10	0,8054
61	5	0,6550	64	11	0,8097
61	6	0,6581	65		0,8141
61	7	0,6613	65	1	0,8184
61	8	0,6644	65	2	0,8229
61	9	0,6677	65	3	0,8273
61	10	0,6709	65	4	0,8318
61	11	0,6742	65	5	0,8364
62		0,6774	65	6	0,8410
62	1	0,6806	65	7	0,8456
62	2	0,6839	65	8	0,8503
62	3	0,6873	65	9	0,8550
62	4	0,6906	65	10	0,8598
62	5	0,6940	65	11	0,8646
62	6	0,6974	66		0,8694
62	7	0,7009	66	1	0,8743
62	8	0,7044	66	2	0,8792
62	9	0,7079	66	3	0,8841
62	10	0,7115	66	4	0,8892
62	11	0,7151	66	5	0,8942
63		0,7186	66	6	0,8993
63	1	0,7222	66	7	0,9045
63	2	0,7258	66	8	0,9097
63	3	0,7295	66	9	0,9149
63	4	0,7332	66	10	0,9202
63	5	0,7369	66	11	0,9256
63	6	0,7407	67		0,9310
63	7	0,7445	67	1	0,9364
63	8	0,7483	67	2	0,9419
63	9	0,7522	67	3	0,9474
63	10	0,7561	67	4	0,9530
63	11	0,7601	67	5	0,9587
64		0,7640	67	6	0,9644
64	1	0,7680	67	7	0,9702
64	2	0,7720	67	8	0,9761
64	3	0,7760	67	9	0,9820
64	4	0,7801	67	10	0,9879
64	5	0,7842	67	11	0,9939
			68		1,0000

Voorbeeld: Een deelnemer heeft op leeftijd 66 € 2.000 opgebouwd ouderdomspensioen (ingaaend op 68 jaar) met € 1.400 bijbehorend partnerpensioen. Als de deelnemer het pensioen op dat moment wil laten ingaan, dan is het direct ingaand ouderdomspensioen gelijk aan € 1.738,80 (= 2.000 x 86,94%). Het bijbehorende partnerpensioen blijft ongewijzigd op het niveau van € 1.400, ingaand bij overlijden van de deelnemer.

Tarieven hoog/laag				
Ingangsheeftijd hoge uitkering (1e van de maand volgend op)		Ingangsheeftijd lage uitkering		Verlaging lage uitkering in euro's x100
Jaar	Maanden	Jaar	Maanden	
61		68		56,2832
62		68		47,6243
63		68		39,1544
64		68		30,8884
65		68		22,8409
65	1	68		22,1837
65	2	68		21,5272
65	3	68		20,8714
65	4	68		20,2163
65	5	68		19,5622
65	6	68		18,9090
65	7	68		18,2568
65	8	68		17,6057
65	9	68		16,9558
65	10	68		16,3071
65	11	68		15,6597
66		68		15,0195
66	1	68		14,3800
66	2	68		13,7413
66	3	68		13,1034
66	4	68		12,4664
66	5	68		11,8305
66	6	68		11,1956
66	7	68		10,5619
66	8	68		9,9294
66	9	68		9,2981
66	10	68		8,6682
66	11	68		8,0397
67		68		7,4154
67	1	68		6,7920
67	2	68		6,1693
67	3	68		5,5474
67	4	68		4,9265
67	5	68		4,3066
67	6	68		3,6877
67	7	68		3,0699
67	8	68		2,4533
67	9	68		1,8379
67	10	68		1,2239
67	11	68		0,6112

Voorbeeld: Een deelnemer met een (vervroegd) ouderdomspensioen ingaand op de 65-jarige leeftijd ad. € 5.000 en een bijbehorend partnerpensioen van € 3.500, wenst het ouderdomspensioen te verhogen met € 200 euro per jaar voor de periode van 3 jaar tot de pensioenrichtleeftijd. Het ouderdomspensioen tot 68 jaar wordt € 5.200. Vanaf 68 jaar wordt het ouderdomspensioen € 4.954,32 (= 5.000 – 200/100 x 22,8409). Het (latente) partnerpensioen blijft voor de gehele periode ongewijzigd.

Tarieven hoog/laag				
Ingangleeftijd hoge uitkering (1e van de maand volgend op)		Ingangleeftijd lage uitkering		Verlaging lage uitkering in euro's
Jaar	Maanden	Jaar	Maanden	
61		67		45,8538
62		67		37,7132
63		67		29,7637
64		67		22,0188
65		67		14,4855
65	1	67		13,8692
65	2	67		13,2537
65	3	67		12,6389
65	4	67		12,0250
65	5	67		11,4120
65	6	67		10,8000
65	7	67		10,1891
65	8	67		9,5793
65	9	67		8,9707
65	10	67		8,3633
65	11	67		7,7573
66		67		7,1552
66	1	67		6,5539
66	2	67		5,9533
66	3	67		5,3534
66	4	67		4,7544
66	5	67		4,1563
66	6	67		3,5591
66	7	67		2,9630
66	8	67		2,3680
66	9	67		1,7741
66	10	67		1,1814
66	11	67		0,5901
67		67		0,0000

Tarieven hoog/laag				
Ingangleeftijd hoge uitkering (1e van de maand volgend op)		Ingangleeftijd lage uitkering		Verlaging lage uitkering in euro's
Jaar	Maanden	Jaar	Maanden	
61		66	10	44,2122
62		66	10	36,1541
63		66	10	28,2877
64		66	10	20,6255
65		66	10	13,1728
65	1	66	10	12,5627
65	2	66	10	11,9533
65	3	66	10	11,3448
65	4	66	10	10,7371
65	5	66	10	10,1304
65	6	66	10	9,5248
65	7	66	10	8,9202
65	8	66	10	8,3168
65	9	66	10	7,7146
65	10	66	10	7,1137
65	11	66	10	6,5140
66		66	10	5,9174
66	1	66	10	5,3216
66	2	66	10	4,7264
66	3	66	10	4,1321
66	4	66	10	3,5387
66	5	66	10	2,9462
66	6	66	10	2,3547
66	7	66	10	1,7643
66	8	66	10	1,1750
66	9	66	10	0,5869
66	10	66	10	0,0000

Tarieven uitruil			
Ingangleeftijd (1e van de maand volgend op)		Tarief omzetting partnerpensioen in direct ingaand ouderdompensioen	Tarief omzetting direct ingaand ouderdompensioen in partnerpensioen
Jaar	Maanden		
61		0,1866	5,3591
62		0,1942	5,1498
63		0,2022	4,9463
64		0,2106	4,7491
65		0,2194	4,5578
65	1	0,2202	4,5414
65	2	0,2210	4,5252
65	3	0,2218	4,5094
65	4	0,2225	4,4937
65	5	0,2233	4,4782
65	6	0,2241	4,4630
65	7	0,2248	4,4480
65	8	0,2256	4,4332
65	9	0,2263	4,4185
65	10	0,2271	4,4041
65	11	0,2278	4,3899
66		0,2286	4,3739
66	1	0,2295	4,3582
66	2	0,2303	4,3427
66	3	0,2311	4,3274
66	4	0,2319	4,3123
66	5	0,2327	4,2975
66	6	0,2335	4,2828
66	7	0,2343	4,2684
66	8	0,2351	4,2542
66	9	0,2358	4,2401
66	10	0,2366	4,2263
66	11	0,2374	4,2126
67		0,2383	4,1971
67	1	0,2391	4,1819
67	2	0,2400	4,1669
67	3	0,2408	4,1521
67	4	0,2417	4,1376
67	5	0,2425	4,1232
67	6	0,2434	4,1090
67	7	0,2442	4,0950
67	8	0,2450	4,0813
67	9	0,2458	4,0677
67	10	0,2467	4,0542
67	11	0,2475	4,0410
68		0,2484	4,0263

Voorbeeld: Een 65-jarige deelnemer met een levenslang ouderdompensioen (ná vervroeging) ad. € 5.000 ingaand op 65-jarige leeftijd en een bijbehorend partnerpensioen van € 3.000, wenst een deel van het partnerpensioen om te ruilen in levenslang ouderdompensioen. Bij een verlaging van het partnerpensioen met 50% (= € 1.500) wordt het levenslang ouderdompensioen (direct ingaand, dus op de 65-jarige leeftijd) € 5.329,10 (= € 5.000 + € 1.500 x 0,2194). Het partnerpensioen wordt € 1.500.

Voorbeeld: Een 66-jarige deelnemer met een levenslang ouderdompensioen (ná vervroeging) ad. € 5.000 ingaand op 66-jarige leeftijd en een bijbehorend partnerpensioen van € 3.000, wenst een deel van het levenslang ouderdompensioen om te ruilen in partnerpensioen. Bij een verlaging van het ouderdompensioen ad. € 100 wordt het partnerpensioen € 3.437,39 (= €3.000 + € 100 x 4,3739). Het levenslang ouderdompensioen (direct ingaand) wordt € 4.900.

Afkoopfactoren					
Leeftijd	Afkoopfactor OP 68	Afkoopfactor Latent PP	Afkoopfactor OOP 68	Afkoopfactor Ingegaan PP	
Jaar	Maanden				
19		5,2860	1,3742	1,7684	30,8170
20		5,3648	1,4072	1,7948	30,5967
21		5,4441	1,4409	1,8214	30,3719
22		5,5240	1,4755	1,8482	30,1425
23		5,6044	1,5107	1,8752	29,9084
24		5,6854	1,5468	1,9024	29,6697
25		5,7669	1,5835	1,9297	29,4261
26		5,8489	1,6207	1,9572	29,1775
27		5,9314	1,6589	1,9850	28,9237
28		6,0145	1,6976	2,0129	28,6644
29		6,0986	1,7370	2,0411	28,4000
30		6,1843	1,7768	2,0699	28,1301
31		6,2717	1,8176	2,0992	27,8545
32		6,3606	1,8588	2,1291	27,5734
33		6,4512	1,9005	2,1595	27,2866
34		6,5437	1,9431	2,1906	26,9939
35		6,6379	1,9859	2,2222	26,6955
36		6,7340	2,0294	2,2545	26,3912
37		6,8319	2,0734	2,2874	26,0810
38		6,9320	2,1179	2,3210	25,7648
39		7,0342	2,1631	2,3554	25,4425
40		7,1389	2,2086	2,3906	25,1145
41		7,2461	2,2546	2,4266	24,7804
42		7,3560	2,3008	2,4635	24,4406
43		7,4685	2,3475	2,5013	24,0950
44		7,5850	2,3945	2,5404	23,7434
45		7,7064	2,4418	2,5813	23,3862
46		7,8330	2,4895	2,6238	23,0227
47		7,9651	2,5372	2,6681	22,6538
48		8,1029	2,5851	2,7144	22,2794
49		8,2474	2,6333	2,7629	21,8990
50		8,4000	2,6818	2,8141	21,5125
51		8,5609	2,7305	2,8681	21,1204
52		8,7309	2,7788	2,9252	20,7232
53		8,9101	2,8271	2,9853	20,3203
54		9,1006	2,8749	3,0492	19,9121
55		9,3045	2,9228	3,1175	19,4982
56		9,5229	2,9699	3,1907	19,0795
57		9,7566	3,0162	3,2690	18,6554
58		10,0074	3,0607	3,3529	18,2268
59		10,2752	3,1041	3,4426	17,7931
60		10,5610	3,1463	3,5382	17,3541
61		10,8661	3,1866	3,6402	16,9114
62		11,1904	3,2251	3,7487	16,4636
63		11,5354	3,2613	3,8639	16,0111
64		11,9027	3,2948	3,9866	15,5544
65		12,2933	3,3256	4,1170	15,0929
66		12,7104	3,3520	4,2561	14,6274
67		13,1584	3,3730	4,4053	14,1577
68		13,6449	3,3890	4,5674	13,6831
69			3,4051		13,2057
70			3,4163		12,7246
71			3,4229		12,2399
72			3,4234		11,7540
73			3,4180		11,2662
74			3,4069		10,7773
75			3,3894		10,2881

Afkoopfactoren				
Leeftijd	Afkoopfactor OP 68	Afkoopfactor Latent PP	Afkoopfactor OOP 68	Afkoopfactor Ingegaan PP
Jaar	Maanden			
76		3,3631		9,8014
77		3,3290		9,3171
78		3,2864		8,8359
79		3,2343		8,3610
80		3,1738		7,8914
81		3,1025		7,4315
82		3,0209		6,9825
83		2,9309		6,5436
84		2,8337		6,1171
85		2,7289		5,7045
86		2,6172		5,3090
87		2,4991		4,9315
88		2,3756		4,5737
89		2,2466		4,2386
90		2,1178		3,9239
91		1,9875		3,6336
92		1,8613		3,3592
93		1,7400		3,1059
94		1,6244		2,8732
95		1,5113		2,6603
96		1,4047		2,4672
97		1,3058		2,2926
98		1,2144		2,1357
99		1,1300		1,9964
100		1,0523		1,8754

Afkoopfactoren wezenpensioen		
Leeftijd	Afkoopfactor Wezenpensioen	
Jaar	Maanden	
1		12,9473
2		12,3706
3		11,7770
4		11,1642
5		10,5300
6		9,8735
7		9,1937
8		8,4894
9		7,7602
10		7,0055
11		6,2247
12		5,4180
13		4,5849
14		3,7251
15		2,8384
16		1,9242
17		0,9800
18		0,0000

Voorbeeld: Voor een 12-jarige wees met een jaarlijkse uitkering van € 300 tot 18 jaar bedraagt de afkoopwaarde € 1.625,40 (= € 300 x 5,4180).

Bijlage 2: Actuariële grondslagen**Flexibiliserings- en afkoopfactoren**

Rente	Op basis van de rentetermijnstructuur per 30 september 2023, zoals gepubliceerd door de Nederlandsche Bank.
Sterfte	Volgens de Prognosetafel AG2022 (startjaar 2024) inclusief fondsspecifieke Willis Towers Watson 2022 ervaringssterfte.
Partnersysteem	Voor pensionering wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Na pensionering wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem.
Partnerfrequenties	De partnerfrequenties bij het onbepaalde partnersysteem zijn afgeleid van de CBS Huishoudensprognose 2016-2060 (stand 2016).
Leeftijdsverschil	Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).
Opslag latent partnerpensioen	Voor het latent partnerpensioen wordt rekening gehouden met een opslag van 2,3%.
Betaling	Bij de waardering van de aanspraken is uitgegaan van de veronderstelling dat de pensioenuitkeringen continu geschieden.
Sekseneutraliteit	Op basis van een naar voorziening gewogen verhouding mannen en vrouwen in het deelnemersbestand per 31 december 2022, resulterende in een verhouding van 67,4% man en 32,6% vrouw.